

Hoe staat het ervoor met de zeldzame rundveerassen?

In maart heeft NRS op verzoek van SZH een berekening gemaakt van het aantal geregistreerde dieren en het aantal levende dieren van de zeldzame rundveerassen.

In deze berekening is ook het Mrij-ras meegenomen en het Wittrikveeslag niet. Uit het verloop van het aantal geboren en het aantal geregistreerde dieren voor het Mrij-ras is echter te zien dat de aantallen sterk teruglopen sinds 1980, maar ruimschoots voldoende zijn om nog niet tot de zeldzame of bedreigde rassen gerekend te moeten worden. Momenteel worden internationaal twee begrippen gehanteerd om rassen te kenmerken als zeldzame of bedreigde rassen, namelijk het aantal geregistreerde vrouwelijke kalveren per kalenderjaar (Alderson, J. 2006) en het totaal aantal aanwezige vrouwelijke en mannelijke dieren (FAO, 2006). De door de FAO gepubliceerde standaard is de internationaal geaccepteerde. Een verschil tussen de beide begrippen is dat, zoals uit tabel 2 blijkt, Alderson vier categorieën onderscheidt en de FAO vijf. Verder kent de FAO ook nog een bovengrens voor het aantal mannelijke dieren in de categorieën kritiek en bedreigd van respectievelijk 5 en 20.

Kijken we aan de hand van bovenstaande indeling naar het aantal raszuivere geregistreerde kalveren in 2007 dan blijkt alleen het Fries Hollandse roodbonte ras in de categorie bedreigd te vallen. De zwarte Blaarkop, de Lakenvelder en de Brandrode zijn kwetsbaar, terwijl de de rode blaarkop risicogevoelig is. Fries Hollands zwartbont

heeft wel te maken met teruglopende aantallen en zal zich daarom misschien zorgen maken, maar hoort volgens deze criteria

Tabel 1 – Aantal geboren en geregistreerde vrouwelijke kalveren met 7/8 en 8/8 bloedvoering in de jaren 1980, 1990, 2000 en 2007

ras/jaar			1980	1990	2000	2007
Fries Hollands (zwartbont)	aantal	geboren	255858	3880	1706	998
		geregistr.	185752	3589	1631	923
		reg. %	72,6	92,5	95,6	92,5
Fries Hollands (roodbont)	aantal	geboren	2005	28	51	41
		geregistr.	481	17	48	37
		reg. %	24	60,7	94,1	90,2
Mrij	aantal	geboren	157272	34705	8732	5645
		geregistr.	104900	31859	7544	4793
		reg. %	66,7	91,8	86,4	84,9
Blaarkop (zwart)	aantal	geboren	4186	164	142	219
		geregistr.	2260	132	116	186
		reg. %	54	80,5	81,7	84,9
Blaarkop (rood)	aantal	geboren	1939	291	512	398
		geregistr.	886	253	480	372
		reg. %	45,7	86,9	93,8	93,5
Lakenvelder	aantal	geboren	16	110	281	240
		geregistr.	16	94	221	130
		reg. %	100	85,5	78,6	54,2
Brandrood	aantal	geboren	1	2	72	113
		geregistr.	1	2	68	94
		reg. %	100	100	94,4	83,2

Zwarte Blaarkop toenemend populair

nog niet tot de zeldzame of bedreigde rassen. Opvallend is verder, met 54,2 procent, de lage registratiegraad bij de Lakenvelders. Hier is nog het nodige werk te verrichten om de negatieve trend te keren. In de berekening van NRS is de Wittrik niet meegenomen, aangezien een kalf van dit vee-slag bij de geboorte met de kleur wittrik moet worden ingevoerd naast bijvoorbeeld het ras Holstein, Mrij of FH. Dit gebeurt blijkbaar nauwelijks.

Aanwezige vrouwelijke dieren

Ook het aantal aanwezige raszuivere dieren is door NRS voor de bovengenoemde rassen geteld. Aan de hand van het geboortjaar kan berekend worden hoeveel dieren per leeftijdscategorie nog aanwezig zijn. Dat is voor de vrouwelijke dieren weergegeven in tabel 3.

Volgens de hiervoor gegeven indeling zijn dezelfde rassen bedreigd en kwetsbaar en is de toekomst van FH-zwartbont bij deze indeling onzeker vanwege een andere definitie van de bovengrens. Verder blijkt de zwarte Blaarkop de laatste jaren in populariteit te stijgen, gezien het feit dat 44,2 procent van dit ras jonger is dan twee jaar.

categorie	aanduiding	jaarlijks aantal geregistreerde vrouwelijke kalveren (1)	aantal aanwezige vrouwelijke en mannelijke dieren (2)
1	kritiek	< 25	< 100
2	bedreigd	< 75	100 -1000
3	kwetsbaar	< 250	1001 -5000
4	onzeker	< 750	5001 - 10000
5	normaal		> 10000

Bronnen:

(1) Criteria for the recognition and prioritisation of breeds of special genetic importance by L. Alderson. 2006 www.fao.org/docrep

(2) FAO. 2006. www.fao.org/dad-is

Tabel 2 – Criteria voor zeldzame huisdierassen

Volgend jaar

Het is de bedoeling dat NRS ieder jaar deze analyse maakt, waarmee het mogelijk wordt adequaat te reageren op veranderingen in de samenstelling van de Nederlandse rundveestapel. In bovenstaande tabellen zijn alleen de raszuivere vrouwelijke dieren meegenomen. Per ras is ook het aantal dieren met een 4/8, 5/8 en 6/8 bloedvoering

bekend, de kruislingen. Mogelijk kunnen die ook nog dienen voor de ontwikkeling van een bepaald ras. Indien er belangstelling voor bestaat kunnen die aantallen het volgend jaar ook gepubliceerd worden. Tevens moet dan ook uitgezocht zijn op welke wijze er een beter inzicht verkregen kan worden in de ontwikkelingen binnen het Wittrikveeslag. ●

Tabel 3 – Aantal levende vrouwelijk dieren met 7/8 en 8/8 bloedvoering per 1 maart 2008

ras/leeftijd	totaal	waarvan	0-1 jaar	2-3 jaar	4-5 jaar	6 jaar en ouder
Fries Hollands (zwartbont)	5278	%	1805	1378	835	1260
			34,2	26,1	15,8	23,9
Fries Hollands (roodbont)	268	%	96	69	45	58
			35,8	25,7	16,8	21,6
Mrij	26712	%	10032	6833	4208	5639
			37,6	25,6	15,8	21,1
Blaarkop (zwart)	819	%	365	235	99	120
			44,6	28,7	12,1	14,7
Blaarkop (rood)	1807	%	673	466	315	353
			37,2	25,8	17,4	19,5
Lakenvelder	1474	%	492	353	257	372
			33,4	23,9	17,4	25,2
Brandrood	603	%	219	142	111	131
			36,3	23,5	18,4	21,7